

Sisällysluettelo

Lukijalle	v
Lyhenteet	xi
1 Tekijänoikeuden perusteet pähkinäkuoressa	1
1.1 Immateriaalioikeudet aineettoman omaisuuden suojana	1
1.2 Tekijänoikeus suojaa luovaa työtä	4
1.2.1 Tekijänoikeuden kohde	5
1.2.2 Teoskynnyksen ylittyminen	7
1.3 Tekijä ja tekijänoikeudenhaltija	12
1.3.1 Yhteisteos ja yhteenliitetty teos	13
1.3.2 Kokoomateos	15
1.3.3 Oppijoiden tekemät tuotokset	17
1.4 Tekijän oikeudet	20
1.4.1 Taloudelliset oikeudet	21
1.4.2 Moraaliset oikeudet	26
1.4.3 Klassikkosuoja	27
1.5 Tekijänoikeuden voimassaolo	27
1.6 Kirjallinen tai taiteellinen teos	29
1.6.1 Kirjalliset teokset	29
1.6.2 Kartat, selittävät piirroksiset ja graafiset kaaviot	32
1.6.3 Suulliset teokset	35
1.6.4 Kuvataiteelliset teokset	37
1.6.5 Audiovisuaaliset teokset ja elokuvateokset	37

Sisällysluettelo

1.6.6	Sävellysteokset, näytelmäteokset ja muut taiteelliset teokset	40
1.6.7	Käyttötaide	40
1.7	Valokuvat	42
1.8	Lähioikeudet	46
1.8.1	Esittävä taiteilija	47
1.8.2	Ääni- ja kuvatallennetuottaja	48
1.8.3	Luettelo ja tietokanta	48
1.8.4	Muut lähioikeudet	51
1.9	Tekijänoikeusjärjestöt	52
2	Minä käyttäjänä	
	– miten saan käyttää erilaisia aineistoja opetuksessa	57
2.1	Teosten käyttö opetuksessa	57
2.1.1	Vapaasti hyödynnettävät aineistot	61
2.1.2	Opetukseen hankitut käyttöluvat	64
2.2	Kopiointilupa	66
2.3	Mitä tekijänoikeuslaki sallii?	71
2.3.1	Yksityinen käyttö	77
2.3.2	Opetuksen havainnollistaminen	81
2.3.3	Sitaattioikeus ja kuvasitaatti	84
2.3.4	Opetusta varten tehdyt kokoomateokset	93
2.3.5	Opettajan tai oppijan esityksen tilapäinen tallentaminen	94
2.3.6	Teoskappaleen näyttäminen	97
2.3.7	Teoksen esittäminen opetuksessa	98
2.4	Musiikin käyttö opetuksessa	102
2.4.1	Kuntasopimus	105
2.4.2	Musiikin striimaaminen tai käyttö tallenteella	108
2.5	Elokuvateosten esittäminen opetuksessa	110
2.5.1	Tv-ohjelmien käyttöluvat	113
2.5.2	Elokuvien esittämisluvat	116
2.6	Näytelmien esittäminen opetuksessa	117
2.7	Kuvien käyttö ja kuvaaminen opetuksessa	119
2.7.1	Kuvien käyttö	119
2.7.2	Kuvaaminen	123

2.8	CC-lisenssi	130
2.8.1	CC-lisensoidun aineiston käyttö	131
2.8.2	Käyttäjän vastuu	134
2.8.3	Oman materiaalin lisensoiminen CC-lisenssillä	137
2.9	Opetuksen suoratoisto ja etä- ja verkko-opetus	140
2.10	Linkittäminen	147
2.11	Teoksen muuntelu ja muokkaaminen	153
2.11.1	Muunnelman tekijänoikeus	157
2.11.2	Vapaa muuntelu	159
2.11.3	Parodia ja meemit	166
2.12	Tekijänoikeuden loukkaus	172
2.12.1	Luvaton käyttö	172
2.12.2	Mitä seuraamuksia tekijänoikeuden loukkauksella on?	174
2.12.3	Työnantajan vastuu opettajan tekemästä tekijänoikeuden loukkauksesta	176
3	Minä tekijänä – opettajan tekijänoikeus omaan materiaaliin	181
3.1	Opetusmateriaalin teoskynnyksen ylittyminen	182
3.2	Opettajan tekijänoikeus	188
3.3	Työnantajan normaalikäyttöoikeus	193
3.3.1	Normaalikäyttöoikeuden edellytykset	195
3.3.2	Normaalikäyttöoikeuden sisältö ja laajuus	198
3.3.3	Lojaliteetti-, kilpailukiello- ja salassapitovelvoitteet	200
3.4	Tekijänoikeuksista sopiminen	201
3.4.1	Luovutuksen laajuus ja sisältö	205
3.4.2	Kohtuuttoman sopimusehdon sovittelu	213
3.4.3	Käyttöluvasta sopiminen omaa materiaalia varten	215
3.5	Opettajan tekemän materiaalin luvaton käyttö	215
4	Minä opettajana – tekijänoikeustaitojen opettaminen	217
4.1	Tekijänoikeustaidot osana oppimista ja opetussuunnitelmia	217
4.1.1	Mitä ovat tekijänoikeustaidot?	219
4.1.2	Mitä oppijoiden olisi hyvä osata ja ymmärtää tekijänoikeuksista?	221

Sisällysluettelo

4.2	Tekijänoikeustaitojen opettaminen	224
4.2.1	Miten opettaa tekijänoikeuksia?	225
4.2.2	Ideota tekijänoikeuksien opettamiseen	228
5	Tekijänoikeustaitojen opetusvinkkejä	231
	Tekijänoikeussanasto	281
	Lähdeluettelo	293
	Oikeustapaukset ja tekijänoikeusneuvoston lausunnot	301
	Asiahakemisto	307